

F. Ítéltábla
17.Pf.20.202/2014/5.

A F. Ítéltábla dr. Molnár Angelika ügyvéd (fél címe 2) által képviselt felperes neve (felperes címe) felperesnek, dr. Grébecz Kristóf jogtanácsos által képviselt alperes neve (alperes címe) alperes ellen közigazgatási jogkörben okozott kár megtérítése iránt indított perében a F. Törvényszék 2013. november 8. napján meghozott 70.P.20.512/2013/15. számú ítélete ellen a felperes részéről 16. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

ítéletet:

A F. Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 500.000 (Ötszázezer) forint másodfokú perköltséget, és térítsen meg az államnak a alperes neve külön felhívására 2.500.000 (Kétmillió-ötszázezer) forint fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Az alperes 2009. február 23. napján hozott és április 9. napján jogerős határozatával a felperes terhére 120.372.000 forint adókülönböt állapított meg. Az alperes ezen adótartozás és egyéb adótartozásból eredő fizetési kötelezettség miatt végrehajtási eljárást indított a felperessel szemben. Ennek során a felperes tulajdonában álló cs.-i helyrajzi számú ingatlanokra az alperes javára végrehajtási jogot jegyezték be. Az alperes a ... helyrajzi számú ingatlanok becsértékét az adó- és értékbizonyítvány alapján 60-60 millió forintban határozta meg. Az ingatlanokra kitűzött elektronikus árverés 2009. október 1. napján sikertelenül zárult, ezért az alperes az ingatlanok becsértékét 30-30 millió forintra leszállította. Ennek ellenére a 2009. november 9-i elektronikus árverés is eredménytelen maradt.

A felperes 2009. október 27. napján felügyeleti intézkedés elrendelése iránti kérelmet terjesztett elő. Kérte, hogy a másodfokú adóhatóság az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény (továbbiakban: Art.) 141. §-a alapján rendelje el az elsőfokú határozat teljes körű vizsgálatát és új eljárás lefolytatását. Egyidejűleg kérte az Art. 160. §-a szerint a végrehajtás felfüggesztését.

A másodfokú adóhatóság 2009. november 25. napján felhívta az elsőfokú hatóságot a végrehajtás felfüggesztése iránti kérelem elbírálására. November 26-án pedig elektronikus üzenetben arról tájékoztatta az elsőfokú adóhatóságot, hogy a határozat megváltoztatása vagy megsemmisítése az iratok előzetes áttekintését

követően nem várható.

Az elsőfokú adóhatóság a 2009. november 26. napján meghozott és január 3. napján jogerős végzésével a végrehajtás felfüggesztése iránti kérelmet elutasította.

A becsérték ismételt, 14,5-14,5 millió forintba történő leszállítása után az elsőfokú adóhatóság 2010. január 11. napján az ingatlanokat árverésen kívül árverési vétel hatályával a R. Kft. árverési vevő részére értékesítette a becsértéknek megfelelő vételárért. A jegyzőkönyv felvételekor jelen volt a felperes képviselője is, aki az értékesítéshez hozzájárult, a jegyzőkönyvet aláírta és cégbélyegzőjével ellátta. A vevő 2010. január 30. napjáig halasztást kapott a vételár kifizetésére.

A másodfokú hatóság a felügyeleti eljárásban a 2010. január 15. napján hozott határozatával az elsőfokú adókötelezettséget megállapító határozatot megsemmisítette és új eljárás lefolytatását rendelte el. A határozatot a másodfokú hatóság 2010. január 22. napján küldte meg az elsőfokú adóhatóságnak. A felperes a határozatot február 1-jén vette át.

Az árverési jegyzőkönyv 2010. február 11. napján került záradékolásra. Eszerint a vevő az ingatlanok teljes vételárát 2010. január 28. napján megfizette, az adóhatóság az ingatlanokat a záradékolás napján a vevő birtokába adta. A záradékot a felperes képviselője is aláírta, cégbélyegzőjével ellátta.

Az elsőfokú adóhatóság 2010. február 12. napján tájékoztatta az illetékes földhivatalt, hogy a 0323/6 és 0323/14 helyrajzi számú ingatlanok vonatkozásában a 2010. január 11. napján kelt árverésen kívül történő értékesítésről szóló jegyzőkönyv 2010. február 11. napján jogerőre emelkedett, az árverési vételárát az árverési vevő kifizette. Erre tekintettel kérte a vevő tulajdonjogának bejegyzését. Az árverési vevő tulajdonjogát az ingatlan-nyilvántartásba bejegyezték.

Az elsőfokú adóhatóság a 2010. február 23. napján kelt végzésében a végrehajtási eljárást a felperes egyéb adótartozásai alapján 307.536 forint beszedésére korlátozta, majd március 19. napján megszüntette. Az alperes a felperes részére az árverési vételárból befolyt 29.000.000 forintot, továbbá 7.000.033 forint késedelmi kamatot megfizetett.

A felperes módosított keresetében 182.000.000 forint és ennek 2010. január 28. napjától a kifizetésig járó késedelmi kamata, valamint a perköltség megfizetésére kérte az alperes kötelezését közigazgatási jogkörben okozott kár jogcímén.

Hivatkozása szerint a felügyeleti intézkedés iránti kérelem eredményeképpen az adókötelezettséget megállapító határozat megsemmisítésre került. Az alperes jogellenes magatartását arra alapította, hogy a megsemmisítő határozat meghozatala előtt és azt követően nem intézkedett annak megakadályozása érdekében, hogy az ingatlanok a felperes tulajdonából kikerüljenek. A másodfokú adóhatóságnak már 2010. január 11. napját megelőzően - azaz az ingatlanok értékesítése előtt - észlelnie kellett volna azt, hogy az adókötelezettséget megállapító határozat megsemmisítése várható. A határozat indokolásából megállapító, hogy egyszerű megítélésű ügy volt, a másodfokú hatóság bizonyítást

nem folytatott le, az elsőfokú határozathoz képest új tény, körülmény nem merült fel. Részéről az lett volna az elvárható eljárás, hogy értesíti az elsőfokú hatóságot a határozat várható megsemmisítéséről, és a végrehajtás felfüggesztésének szükségességéről. Másrészt a megsemmisítő határozat meghozatala után hivatalból meg kellett volna semmisítenie a 2010. január 11-én kelt értékesítési jegyzőkönyvet.

Az elsőfokú hatóságnak is lehetősége lett volna a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (továbbiakban: Ket.) 114. § (1) bekezdése alapján saját hatáskörében az értékesítésről szóló jegyzőkönyv megsemmisítésére. A másodfokú megsemmisítő határozat meghozatalakor, de legkésőbb az iratok 2010. január 22-i visszaérkezésekor az elsőfokú adóhatóságnak a végrehajtási eljárást hivatalból meg kellett volna szüntetnie, vagy legalább fel kellett volna függesztenie. Az Art. 144. §-a alapján alkalmazandó a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (továbbiakban: Vht.) 56. § (1) bekezdése alapján pedig a végrehajtást meg kellett volna szüntetnie.

Az ingatlanok valós forgalmi értéke 120 millió forint volt, a két ingatlan 29 millió forintért került értékesítésre, ezért vagyonában az alperesi jogellenes mulasztásokkal okozati összefüggésben 91.000.000 forint értékcsökkenés következett be. Az ingatlanokat hasznosítani kívánta, az alperes mulasztása folytán 91.000.000 forint haszontól esett. Kárát a rendes jogorvoslat igénybevételével sem tudta volna elhárítani. A megsemmisítő határozatról csak 2010. február 1. napján szerzett tudomást, és ekkor a vételár már megfizetésre került.

Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte.

Indokai szerint a megsemmisítő határozatát határidőben meghozta. Olyan kötelezettség nem terheli, hogy a határozathozatalt megelőzően észlelje; a határozat megsemmisítése várható, ezért indokolt lehet a végrehajtás felfüggesztése, megszüntetése.

A Ket. rendelkezései alapján a másodfokú határozat a közléssel emelkedik jogerőre, addig sem a másodfokú, sem az elsőfokú adóhatóság nem volt abban a helyzetben, hogy a végrehajtás felfüggesztése vagy megszüntetése iránt intézkedjen.

Az adóhatóság által lefolytatott végrehajtási cselekményekre nem a Ket., hanem az Art. utaló szabálya folytán a Vht. alkalmazandó. A Vht. alapján viszont nincs arra lehetőség, hogy a hatóság saját hatáskörében, jogorvoslati kérelem nélkül rendelkezzen a határozat visszavonásáról vagy megváltoztatásáról.

Az EBH.2011.2310 szám alatt közzé tett határozat szerint az árverési vevő az ingatlanon már az árveréssel, az értékesítési jegyzőkönyv kiállításával tulajdonjogot szerzett. 2010. január 11-én az értékesítési cselekmény befejeződött, a vételár kifizetése már nem külön végrehajtási cselekmény. Ekkor már nem volt lehetősége az eredeti állapotot helyreállítására, a végrehajtás esetleges felfüggesztése, megszüntetése nem hatott volna ki a tulajdonjog átszállására.

Kiemelte, hogy a felperes rendes jogorvoslati lehetőségekkel nem élt.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította, és a felperest 2 millió forint

perköltség és 900.000 forint eljárási illeték megfizetésére kötelezte.

Indokolásában hivatkozott a Ptk. 339. § (1) bekezdésére, a 349. §-ára és a végrehajtás során az adóhatóság által hozott végzések, illetve az adóvégrehajtó intézkedései ellen az Art. 159. §-ában biztosított jogorvoslati lehetőségre.

Az alperes a megsemmisítő határozatot az Art. 144. § (2) bekezdésében előírt eljárási határidőn belül, annak utolsó napján hozta meg. Olyan jogszabályban előírt kötelezettsége pedig nincs a másodfokú hatóságnak, hogy a végleges döntés meghozatala előtt észlelje; az elsőfokú határozat megsemmisítése várható. A rendelkezésre álló adatok alapján erre lehetősége sem volt, mert a felperes semmilyen konkrétumot nem jelölt meg a felügyeleti intézkedés elrendelése iránti kérelmében.

A felperes tévesen érvelt azzal is, hogy a megsemmisítő határozatot követően a másodfokú adhatóságnak az értékesítési jegyzőkönyvet meg kellett volna semmisítenie, illetve az elsőfokú hatóságnak a Ket. 114. § (1) bekezdése alapján azt saját hatáskörében kellett volna vissza vonnia, miután az Art. 5. § (2) bekezdés a) pontja értelmében a végrehajtási eljárásra a Ket. nem alkalmazható. Az Art. 144. §-a szerint a Vht. az irányadó, amely a hivatalbóli jogorvoslatokat nem ismeri.

Alaptalanul kifogásolta a felperes, hogy az alperes a megsemmisítő határozat meghozatalának napjától legkésőbb 2010. január 22. napjáig nem döntött a végrehajtás megszüntetéséről, korlátozásáról vagy legalább a végrehajtás felfüggesztéséről. E döntésekkel megakadályozható lett volna a tulajdonjog átszállása, az ingatlanok áron aluli értékesítése. A felperes a becsértéket megállapító, a 2009. december 21. napján hozott határozattal, illetve az értékesítési jegyzőkönyvnek a vételárat tartalmazó rendelkezésével szemben a kára elhárítására alkalmas rendes jogorvoslatot nem vette igénybe. A felperes előtt 2010. február 1-jétől ismert volt a megsemmisítő határozat ténye, de ezután sem terjesztett elő végrehajtási kifogást a végrehajtás megszüntetésének, felfüggesztésének elmaradása miatt. A záradékolással szemben pedig ugyancsak nem élt jogorvoslattal. A halasztó hatályú végrehajtási kifogással megakadályozhatta volna az árverési vevő tulajdonjogának ingatlan-nyilvántartási bejegyzését.

Az elsőfokú bíróság részletesen indokolta azt az álláspontját, hogy a tulajdonjog a vételár megfizetésével száll át az árverési vevőre.

Az ítélet ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést. Elsődleges fellebbezési kérelmében az elsőfokú határozat megváltoztatását a keresettel egyezően kérte. Másodlagosan az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését indítványozta.

A fellebbezés indokai szerint téves megállapítás, hogy nem minősül az alperes jogellenes mulasztásnak a végrehajtás felfüggesztésének elmaradása. Az Art.-nak a végrehajtás felfüggesztésére vonatkozó rendelkezése éppen a későbbi károkozás elhárítását biztosítja. A közigazgatási szervtől elvárható, hogy döntéseit ésszerű határidőn belül előkészítse, ennek keretében felmérje egy megsemmisítő döntés esélyét.

A végrehajtási eljárásban is lehetőség van a határozat megsemmisítésére, visszavonására. Az alperes a végrehajtási eljárás keretében is közigazgatási szervként jár el, a végrehajtási eljárásban a hatósági aktusok alakszerűségére és a

döntési lehetőségekre egyaránt a Ket. és az Art. rendelkezéseit kell alkalmazni.

A Ket. 97. § (1) bekezdése értelmében a jogorvoslati eljárás kérelemre, a döntés felülvizsgálta hivatalból indul meg. A (3) bekezdés szerint hivatalból kerül sor a közigazgatási döntés felülvizsgálatára az a) pont szerint a döntést hozó hatóság saját hatáskörében indított eljárás keretében, b) pont alapján felügyeleti eljárás keretében. Miután alperes a végrehajtási eljárást saját hatáskörében indította meg, köteles döntésének felülvizsgálatát is saját hatáskörében, hivatalból elvégezni. A Ket. 114. § (1) bekezdése alapján amennyiben a hatóság megállapítja, hogy döntése jogszabályt sért, a döntését módosítja vagy visszavonja. Ha tehát jogszabálysértést megállapította a hatóság és nem áll fenn kizáró ok, köteles a jogszabálysértő helyzetet rendezni. Az Art. 141. § (1) bekezdése alapján a felettes adóhatóságnak törvényi kötelezettsége, hogy a jogsértő döntésre felügyeleti intézkedéssel reagáljon.

Kiemelte, hogy a megsemmisítő határozat időpontjában nem volt az Art. 145. § (1) bekezdése szerinti végrehajtható okirat. Az alperesnek hivatalból tudomása volt arról, hogy az eredeti állapotot helyre kell állítani, a végrehajtási cselekményeket meg kell semmisíteni, mert a követelése már nem létezik.

A határozat közlésének napja az alperes vonatkozásában 2010. január 22. napja volt. A végrehajtható okirat megsemmisítésével az alperes általa is ismerten jogellenes végrehajtási eljárást folytatott, A másodfokú adóhatóság január 15-én már tudott arról, hogy az elsőfokú adóhatóság az ingatlanok értékesítéséről intézkedett. Az elsőfokú adóhatóság pedig január 22-én értesült arról, hogy a január 11-én tett intézkedése jogsértő, Az első-, és a másodfokú adóhatóság ennek ellenére saját hatáskörében nem intézkedett sem a Vht. 56. § (1) bekezdése, sem a Ket. és Art. idézett rendelkezései alapján.

Az alperes eljárási kötelezettsége olyan időpontban keletkezett, amikor felperes még nem is sejthette az eljárás kimenetelét. Emellett a felperesnek nem volt tudomása a jogorvoslati lehetőségekről, ezért ezek igénybe vételének hiánya terhére nem róható.

Téves megállapítás, hogy a leszállított becsérték elfogadásával nem károsodott. A kárenyhítési kötelezettség kizárólag a károsodásra vezető folyamatban, illetőleg a károsodás időpontjára vonatkozóan értelmezhető.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte.

Az EBH.2011.2310, és a BH.2001.237 szám alatt közzétett döntésekre hivatkozással kiemelte, hogy az árverési vevő tulajdonszerzése az árverési jegyzőkönyv kiállításával bekövetkezik. Az árverés megsemmisítésére utóbb lehetősége nem volt.

Az elsőfokú bíróság az eljárás szabályait nem sértette, a jogvita a rendelkezésre álló adatok alapján elbírálgatható, így nincs indoka a másodlagos fellebbezési kérelem teljesítésének, az elsőfokú ítélet Pp. 252. § (3) bekezdése szerinti hatályon kívül helyezésének. Az ítéltábla ezért a fellebbezést érdemben bírálta el és megállapította, hogy az elsődleges fellebbezési kérelem is alaptalan. Az elsőfokú bíróság érdemben helytálló határozattal utasította el a keresetet, az ítéltábla a

döntést alátámasztó ténybeli és jogi okfejtés túlnyomó részével is egyetért.

Az elsőfokú bíróság álláspontjától eltérően, ingatlan árverése, illetve annak hatályával árverésen kívüli értékesítése esetén az árverési vevő az adós tulajdonát képező ingatlanra a tulajdonjogot a vételár kifizetésével és az árverési vétel ingatlan-nyilvántartási bejegyzésével szerzi meg. Az árverési vevő tulajdonszerzése feltételes, elveszítheti a tulajdonjogát az árverés megsemmisítése esetén, illetve ha a teljes vételár kifizetésére vonatkozó kötelezettségének nem tesz eleget. Tulajdonszerzése a jogorvoslati lehetőségek megszűnésével a tulajdonjog ingatlan-nyilvántartási bejegyzésével válik teljessé (EBH2011.2310.)

Bírósági végrehajtás útján, árveréssel vagy annak hatályával árverésen kívül történő értékesítésnél a tulajdonjog átszállásának alapjául szolgáló okirat az értékesítésről felvett jegyzőkönyv. A vevő jogszerzése tehát egy olyan szerződésen kívüli jogcímen alapul, amit a végrehajtó bonyolít le és amelynek szabályait a Vht. rendezi. Amennyiben jogszabálysértés történik az értékesítés során, úgy a Vht.-nek a jogorvoslatra vonatkozó szabályai az irányadók.

A Ptk. 349. § (3) bekezdése alapján a közigazgatási jogkörben okozott kártérítésnek akkor van helye, ha a kártérítés különös (Ptk. 349. § (1) bekezdés) és a szerződésen kívül okozott kárért való általános polgári jogi felelősség (Ptk. 339. § (1) bekezdés) törvényi feltételei együttesen fennállnak. Bármelyik feltétel hiánya a kereset elutasításához vezet. A kár érvényesítésének különös előfeltétele a kár elhárítására alkalmas rendes jogorvoslati lehetőség igénybe vétele. A szabályozásból következően a rendes jogorvoslati lehetőség kimerítésének hiánya önmagában kizárja az alperes kártérítési felelősségét, és szükségtelenné teszi annak vizsgálatát, hogy a felügyeleti eljárásban a megsemmisítő határozat meghozatala előtt, azzal egyidejűleg, illetve a határozat meghozatala után az első-, és a másodfokú adóhatósági eljárásban bármely jogszabály alapján milyen határozatok, intézkedések meghozatala terhelte az alperest.

Az adott esetben a már elrendelt és a Vht. szabályai szerint folytatandó végrehajtási eljárásban a rendes jogorvoslati lehetőség az Art. 159. § (1) bekezdése értelmében a végrehajtást foganatosító elsőfokú adóhatóságnál előterjeszthető végrehajtási kifogás, amelynek a (3) bekezdés alapján a további végrehajtási cselekményekre halasztó hatálya van.

Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a felperes az állított kára elhárítására alkalmas rendes jogorvoslati lehetőségekkel az erre vonatkozó tájékoztatás ellenére nem élt. 2009. október 27. napján felügyeleti intézkedés elrendelését kérte, de fellebbezéssel nem támadta a végrehajtás felfüggesztése iránti kérelmét elutasító elsőfokú határozatot. Nem terjesztett elő végrehajtási kifogást a becsérték leszállítására, az értékesítés elrendelésére, a jegyzőkönyv záradékolására, a vételár kifizetésének elfogadására, az ingatlan birtokba adására vonatkozó határozatok, intézkedések ellen. A másodfokú adóhatóság 2010. január 15-én hozott megsemmisítő határozatát a felperes február 1-jén vette át, majd február 11-én tudomásul vette, hogy az ingatlan árverés jogerőre emelkedett. Ebből

következően a felperes még a határozat megsemmisítése után sem támadta végrehajtási kifogással az ingatlanok árverési értékesítését. A kártérítési felelősség különös feltétele tehát nem teljesült, ezért az alperes a Ptk. 349. § (1) bekezdése alapján kártérítésre nem kötelezhető.

A rendes jogorvoslati lehetőségek elmulasztása mellett a felperes a végrehajtás alapjául szolgáló határozatot megsemmisítő másodfokú határozatról történt tudomásszerzése után sem kérte a végrehajtási eljárás felfüggesztését, korlátozását, vagy megszüntetését. Az alperes pedig - az elsőfokú ítélet helyes megállapításával egyezően - nem járt el jogellenesen azzal, hogy hivatalból nem kezdeményezte a fenti eljárásokat és nem rendelkezett a felperes által kifogásolt határozatok megsemmisítéséről, visszavonásáról. Az adóvégrehajtás során az Art. 144. §-ának utaló szabálya alapján a Vht.-t kell alkalmazni, amely törvény a Ket. szabályaitól eltérően a kérelem nélküli jogorvoslat jogintézményét nem szabályozza.

Az alperest a Ket. 115. § (5) bekezdése szerint kizárólag az a kötelezettség terhelte, hogy intézkedjen a megsemmisített döntéssel, illetve az annak alapján történt végrehajtással kialakult helyzet rendezéséről és a szükségtelenül okozott költség megtérítéséről. Az alperes e kötelezettségének a 2010. február 23., és a 2010. március 19. napján hozott határozataival eleget tett.

A F. Ítélet tábla a kifejtettek alapján az elsőfokú bíróság ítéletét, az indokolás részbeni módosításával, a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A felperes a Pp. 239. §-a szerint irányadó 78. § (1) bekezdése, a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján köteles az alperes javára a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (5) és (6) bekezdése szerint megállapított jogtanácsosi munkadíj, mint másodfokú perköltség, valamint a tárgyi illetékeljegyzési jog folytán le nem rótt, az Itv. 46. § (1) bekezdése alapján megállapított fellebbezési illeték megfizetésére.

Budapest 2014. november 21.

Dr. Baloginé dr. Faiszt Judit
a tanács elnöke

Dr. Pusztai Anita s.k.
előadó bíró

Nyíróné dr. Kiss Ildikó s.k.
bíró